

Foto-obálka: petr grepl

Doupné stromy v hospodářském lese

Co jsou vlastně doupné stromy a proč je takto nazýváme? Jedná se o stromy, torza stromů s dutinami vhodnými pro hnízdění dutinových ptáků. Na LS Znojmo, revíru Štítary je od roku 2008 evidováno 48 doupných stromů a jejich obsazenost se pohybuje okolo 90 % ročně.

Dutiny v doupných stromech vznikají jak přirozeně vypadáváním větví, hnilobným procesem, tak také vydlabáváním datlovitými ptáky, jako jsou např. datel černý, žluny, či strakapoudi. Díky tomu mohou v dutinách stromů hnízdit různé druhy ptáků, kteří jsou úzce vázáni na hnízdní dutiny a přitom nejsou sami schopni je vydlat. Jde např. o holuba doupňáka, sýkory, brhlíky, lejsky, ale i sovy jako je např. puštík či sýc.

Z celkového množství 186 ptačích druhů v ČR pravidelně hnízdících jich asi 40 využívá ke hnízdění dutiny. Při výchovných a obnovních těžbách je důležité tyto stromy vyhledávat a posléze vyjmát z těžby. Optimální množství doupných stromů je pět kusů na hektar. Značíme je modrými trojúhelníky. Evidence doupných stromů se zákresem do porostních map je samozřejmostí, následně totiž umožňuje každoroční vyhodnocení hnízdění ptáků v dutinách těchto stromů. Počítá se zde mimo jiné počet vletových otvorů, druh hnízdících ptáků a jejich množství.

Hnízdící druhy ptáků se postupem času na stromě mění, převládají zde však sýkory společně s brhlíky a v nemalém počtu i holubi doupňáci. Na lesní správě Znojmo byl při každoročních kontrolách zjištěn i fakt, že dutiny neslouží pouze ke hnízdění a úkrytu dutinových ptáků, ale využívají je i veverky, plhové či lesní myšice a netopýři, také vosí a sršní hnízda nejsou výjimkou.

Jako vhodná varianta se jeví kombinace doupných stromů s vyvěšenými budkami různých druhů – se sýkorníky, s polobudkami pro rehky a budkami s větším vletovým otvorem pro doupňáky popř. sýce. I zde platí pravidlo, že by počet doupných stromů společně s budkami neměl překročit pět kusů na hektar. Vyvěšování ptačích budek je však časově náročnější vzhledem k jejich údržbě - nutností je i jejich pravidelné čištění na přelomu léta a podzimu

z důvodu šíření nepříjemných parazitů. Další nevýhodou ptačích budek je také skutečnost, že někteří ptáci hnízdící v dutinách stromů budky přijmou za své hnízdiště jen zcela výjimečně.

Důležité je především umístění doupných stromů. Nejlepší variantou je lokalizace uvnitř porostů či na pasekách, nemusí se jednat vždy o jednotlivé stromy, je možno ponechat i menší skupinky stromů,

kteří do budoucna uchováme přirozenému dožití. Z důvodu bezpečnosti návštěvníků není však vhodné doupné stromy ponechávat podél turistických a naučných stezek či cyklostezek. Omezení těžeb v dotčených porostech v období hnízdění zvláště chráněných druhů ptáků by mělo být samozřejmostí.

Ochrana doupných stromů má tedy svůj smysl, neboť zachováváme přirozené hnízdiště dutinovým ptákům, kteří do lesa bezesporu patří. O jejich významu a užitečnosti pak bylo napsáno mnohé.

Petr Bartes,

revírník, LS Znojmo

Popis fotografií (shora dolů):

- Nevhodně ponechaný doupný strom v blízkosti cyklostezky.

- Doupný strom s označením a evidenčním číslem.

Těžba písku a rekultivace ploch v pískovně Bzenec - Přívoz

Pískovna v Bzenci – Přívoze se nachází v území bzenecké borové doubravy, která je z větší části lesnický obhospodařována Lesní správou Strážnice a je základním prvkem ptačí oblasti „Bzenecká doubrava“. Dobývací prostor pískovny je vzdálen pouze necelé 4 km ve směru Strážnice - Bzenec od sídla lesní správy a také sousedí se dvěma přírodními památkami, a to NPP Váté písky a NPP Osypané břehy.

Ložiskové území pískovny má protáhlý tvar o délce téměř 7 km a průměrné šířce 0,5 km, je eolického původu, tvoří je naváté písky, které představují zbytky přesypů. Průměrná nadmořská výška se pohybuje od 192 m n. m. do 171 m n. m. Pískovnou neprotéká žádný vodní tok, pouze v těsné blízkosti jihovýchodně od ložiska protéká řeka Morava, která zde tvoří základní hydrologický prvek. Celá oblast náleží

do přírodní lesní oblasti 35 – Jihomoravské úvaly, vyskytující se soubory lesních typů jsou 0 M – chudý dubový bor a 0 P – kyselý jedlo-dubový bor, cílovým hospodářským souborem je pak HS 13 – přirozená borová stanoviště. Z hlediska ekologického a krajinného se tak jedná o území poměrně exponované. Samotná těžba písku však není vnímána jako negativní zásah do krajiny. Následující řádky osvětlí, proč tomu tak je.

Historie těžby v současném dobývacím prostoru sahá do roku 1954, kdy byly na návrh zadavatele, n. p. Nerudný průzkum Brno, provedeny první průzkumné práce. Umístění průzkumných vrtů bylo navrženo se zřetelem na rozšíření v té době stávajícího pískoviště za silniční trasu podél železniční tratě Břeclav-Přerov. V té době již byla v blízkosti otevřena těžební stěna a existovalo i malé pískoviště pro potřebu malospotřebitelů. Doposud již bylo průmyslovou těžbou datující se od roku 1955 zasaženo území o výměře přes 120 ha. Samotná technologie těžby písku spočívá v dobývání suroviny povrchovým způsobem, tzv. jámovým lomem, jehož dno se nachází cca o 15 m níže, než je

původní terén. Písek je rozpojován strojně, tj. přímo elektrickým rypadlem, poté je surovina nakládána na odvozní prostředky odběratelů nebo pomocí pásových dopravníků dopravována k dalšímu zpracování na tzv. mokrou úpravnu. Během procesu mokrého třídění písku dojde k roztřídění písku na požadované frakce dle velikosti zrna a následně k odplavení nevhodných jílovitých částic. Trhací práce nejsou na ložisku při jeho dobývání používány. Nakládka na vagony probíhá též pomocí pásových dopravníků a je minimální. V současné době se na úpravně vyrábí prané písky pro stavební účely a speciální písky pro slévárenské a jiné účely. Celková produkce písků činí cca 450 tisíc tun ročně, z čehož je cca 40 % prodej maltového písku a 60 % prodej praných písků.

Před zahájením dobývacích prací je provedeno vytěžení lesa na požadovaném prostoru a následně skrývka nadložních technologicky nevhodných zemin – lesní hrabanky o celkové mocnosti do 1,0 m. Tato zemina je převážena k uložení a využívána při pozdějších zpětných rekultivacích. Jak dobývací tak skrývkové práce mají charakter běžně prováděných zemních prací spojených s odtěžením a přesunem hmot a při dobývání nevznikají žádné odpady ohrožující životní prostředí.

pohled na již provedenou rekultivaci

vzdálený pohled na dobývací prostor

Pozemky dotčené plánovanou hornickou činností a následnou sanací a rekultivací jsou postupně odnímány z pozemků PUPFL a po ukončení těžby písku jsou zařazeny zpět dle platného plánu zalesnění. Nejdříve je na svazích provedena technická rekultivace, která spočívá zejména v úpravě svahů (boční stěny) pískovny do určitého sklonu, poté následuje úprava dna pískovny, kdy jsou např. odstraněny nevhodné předměty po dobývání, nerovnosti, případně probíhá návoz vrstvy skrývkových či rekultivačních hmot pro dorovnání dna. Některé části se však po dohodě mezi Lesy ČR, s. p. a orgány ochrany přírody ponechávají bez jakékoliv úpravy k samovolné sukcesi. Toto se týká zejména bočních svahů. Změny rekultivačních plánů jsou projednávány s vlastníkem pozemků a správcem lesa, kterým jsou Lesy ČR, s. p., Lesní správa Strážnice a dále dotčenými orgány státní správy. Jednotlivé plány zalesnění jsou také v průběhu dobývacích prací aktualizovány dle požadavků dotčených orgánů ochrany přírody na vzhled a funkci rekultivovaných ploch.

Po technické rekultivaci následuje rekultivace biologická. Principem biologické rekultivace je revitalizace pozemků dotčených dobýváním, tzn. na plochách, které nebudou dále těžební organizací využívány jako manipulační plochy (pásová doprava, komunikace, energovody) bude lesní porost znovu obnoven. Způsob biologické rekultivace se liší podle expozice plochy (dno x svahy). U svahů vzhledem k charakteru lokality, její velikosti, lesním typům a nestejným fytoecologickým nárokům

jednotlivých dřevin se provádí výsadba základní dřeviny, kterou je borovice lesní. Ta je doplněna o meliorační a zpevňující dřeviny jako je bříza, lípa, dub zimní a habr, které rychle stabilizují svahování. Tato dřevinná skladba je řídce doplněna krycím patrem keřů (*Ligustrum*) pro stabilizaci navážky. Jiný postup zalesnění je určen na ploše dna pískovny, kde se v první fázi rekultivace hlavní dřevinou zakládaného porostu stávají různé druhy topolů (*Populus alba*, *P. simonii*, *P. nigra*) a ostatní dřeviny jako je olše, dub, jilm, lípa jsou na ploše rozmístěny podle svých ekologických nároků.

V další fázi se postupnou výchovou zvyšuje požadované zastoupení dubu a lípy postupnou podsadbou do mezířad a následnou redukcí topolu. Péče o výsadby spočívá zejména ve výřezu nepůvodních a invazivních dřevin jako jsou akát, jasan javorolistý a pajasan žláznatý. Plocha se chrání před okusem zvěří nátěry či individuálně. Podzimní zalesnění se provádí zejména na svazích kvůli lepšímu hospodaření s vodou, v jarním období se realizuje zalesnění dna pískovny. Hlavním cílem na vytěžených plochách je vytvářet hospodářské porosty, za použití předsunutých přípravných dřevin (topol, olše), které se budou po postupném mýcení nahrazovat cílovými dřevinami daného hospodářského souboru.

Úspěšná postupná rekultivace pískovny v Bzenci – Přívoze je důkazem toho, že těžba suroviny může probíhat i šetrným způsobem, dokonce i v těsné blízkosti několika přírodních památek a zároveň příkladem, že zejména lesník může alespoň částečně vrátit přírodě tvář, kterou jí člověk po desetiletí těžbou písku bral.

Ing. Tomáš Zemek
technik lesní správy
LS Strážnice

Pěstování jedle na lesní správě Jablunkov

Čas letí, téměř před dvaceti lety jsem se v podnikovém časopise krátce zmínil o pěstování jedle na lesní správě Jablunkov. Tenkrát jsme s jedlí znovu začínali. Kladu důraz na slůvko „znovu“, neboť pěstování jedle nazpět od roku 1995 bylo nemožné. Dokonce bylo přípisem z tehdejšího ředitelství Severomoravských státních lesů přímo zakázané. Opravdu si pamatuji na tento přípis, který líčil jedli jako naprosto neperspektivní dřevinu, která v exhaláty zamořeném prostředí Beskyd nebude mít šanci k životu.

Doba se však změnila. Silné investice do odsíření a odprášení těžkého průmyslu v Moravskoslezském kraji za posledních zhruba 20 let, ale určitě i něco navíc, co dodnes stále nedokážeme přesně popsat (například ústup korovnice kavkazské ...), výrazně zlepšilo životní podmínky jedle. Jedle ožila, ožila naštěstí vlastně v celé střední Evropě, a opět začala být v zorném úhlu lesníků. Začátek nové éry pěstování jedle

přímo souvisí se vznikem státního podniku Lesy České republiky. Pamatuji si, jakoby to bylo dnes, kdy

na naší lesní správě byly sběrači sebrány první jedlové šišky, nebo na chvíli první sadby sazeniček jedle do porostů.

Od toho okamžiku uplynulo téměř dvacet let. Z pohledu přírody a růstu lesa se jedná vlastně o chvíličku, která snad nestojí ani za ohlédnutí, natož pak za bilancování. Přesto si dovolím pár úvah vycházejících pouze z mého pozorování ve vztahu k znovu zavádění a pěstování jedle.

V první řadě je potřeba říci, že jedle se posledních zhruba dvacet let velice úspěšně přirozeně zmlazuje. Jelikož je ale mateřských stromů schopných fruktifikace v našich porostech opravdu poskrovnu, tak nelze očekávat jakési silnější zastoupení zmlazených jedlí mimo lokality, kde mateřské stromy dodnes odolaly. Proto logicky i naše lesní správa přistoupila k umělé výsadbě jedle. Určitě nikdo z lesníků nepochybuje o ideálním způsobu vnášení jedle do porostů, jakým je přirozená obnova. Je zdarma, je zde zaručen genetický původ a při masívním zmlazení i selekční tlak samotné přírody na sazenice.

Kolem umělého vnášení jedle formou podsadeb či sadeb na holinu však mezi lesníky panují různé postoje a názory. Na naší lesní správě dodnes postupujeme oběma způsoby. Jednak se každým rokem snažíme podsadit vhodné porosty, ale také sázíme tzv. na holinu.

Jestliže bych měl provést určitou dvacetiletou bilanci úspěchu či neúspěchu obou způsobů, pak zastávám názor, že jako ideální pro samotnou jedli se jeví samozřejmě podsadba. Jedle pomalu výškově přirůstá, avšak o to silněji zakoření, což při budoucím odclonění se projeví na jejím zrychleném výškovém přírůstu. Co však vidím jako nejpodstatnější pro tento způsob vnášení a následné pěstování jedle, je její stabilita (silné kmínky) a hlavně získání výškového náskoku před ostatními klimaxovými druhy dřevin, které většinou na tyto plochy po úplném odclonění mateřského porostu nalítanou. Přípravné dřeviny jako bříza či jeřáb na tyto plochy rovněž nalítanou a jsou schopny velice rychle výškově předstihnout i jedli. Pozorné oko lesníka v této chvíli musí ale zaregistrovat skutečnost, že v případě, kdy např. smrk či buk začne výškově dorůstat jedli, pak tato začne mít „problém“. Bude se snažit držet s těmito druhy krok a začne silně výškově přirůstat. Toto stádium však bude trvat pouze omezenou dobu, jedle to postupně „vzdá“. Vystává reálná hrozba, že tyto přeštíhlené jedle mohou brzy z porostů vypadnout například vlivem těžkého a mokrého sněhu. Pokud se však nad úroveň jedle dostane např. bříza nebo jeřáb, pak tyto dřeviny začnou plnit funkci částečného clonění, což jedle v důsledku svého genetického vývoje přímo vyžaduje. Všichni známe ony fáze růstu a rozpadu přirozených lesů v našich podmínkách, kdy zmlazená jedle vlastně i několik desetiletí čeká na svou šanci. Na takovýchto plochách nepozorují žádný útlak břízou či jeřábem, ať už ve formě silného snížení výškového přírůstu, případně ztrátě asimilačního aparátu. Naopak, barva jehličí jedle je v tomto případě daleko sytější oproti jedlím, které nemají nad sebou žádný kryt. Co je však pro lesníka velice důležité a mnohdy i dosti náročné, je udržení vhodných světelných podmínek pro podsazenou jedli. Načasovat správně jednotlivé clonné fáze znamená zajistit dostatek světla, které je dostačující pro přírůst jedle, zároveň však omezuje přírůst nalítnutých ostatních klimaxových dřevin. Dle mého názoru je nezbytná doba držet jedli v podsadbě minimálně dvacet let. Po konečném odclonění je nutné, aby jedle měla stálý dostatečný výškový náskok před ostatními klimaxovými dřevinami, které na tyto plochy většinou samy nalítanou, nebo jsou zde uměle lesníkem doplněny.

Na holinu vnášíme jedli na „menší“ plochy, do tzv. kotlíků. Jedná se řádově o plochu od cca 5 až 15 arů, na kterou působí boční zástin mateřského porostu. V ojedinělých případech jsme vysadili jedli i na větší plochy (až do cca 1 ha) s podmínkou, že lokalita je orientována směrem západním či severním. Omezujeme tím silnější a delší působení slunečního svitu na plochu. Původ holin je v tomto případě téměř výlučně kalamitní (václavka + kůrovec). Co lze vlastně na těchto plochách za uplynulých dvacet let vypočítat? Abychom udrželi vysázenou jedli v prvních letech života plně životaschopnou, musíme jí prostřednictvím výžiny zajistit optimální přísun světla. Šablonovitost výžiny, který lze snad uplatnit u ostatních druhů dřevin, může v raném stadiu přivodit totální zánik jedle. Například důsledným odstraněním buřene v nejbližším okolí jedle často dojde k jejímu úhynu a to následkem vyschnutí jejího stanoviště. Ale i naopak, ponecháme-li vysázenou jedli napospas poléhající buřeni, např. ostružiní, pak riskujeme, že jedle buření neproroste a uhyne. Jinak řečeno, do stádia zajištěnosti musí lesník daleko více sledovat především světelné nároky jedle. Podaří-li se jedli dostat do stádia zajištěnosti, pak není radno, aby lesník slevil z pozorování nároků a potřeb jedle. V tomto stadiu většinou pozorují, jak na tyto plochy někdy i masívně nalitává např. smrk nebo buk. V takovém případě je povinností lesníka udržet „dostatečný životní prostor“ jedli a zajistit jí maximální možnost tvorby zelené koruny. Určitě pro jedli obecně platí, že čím větší podíl živé koruny, tím větší jistota prosperity jedle. V žádném případě nebude jedli stačit v tomto stadiu klasický postup výchovy (prořezávka, probírka v časovém horizontu 1 – 2 x za 10 let), který aplikujeme například u smrku nebo buku. Budeme muset daleko častěji tyto plochy navštívit s pilou. V případě, že dosáhneme stádia, kdy rychle rostoucí dřeviny – bříza, jeřáb – jedli na těchto plochách výškově předrostou, vytvoří jedli optimální růstové podmínky. Pak je zase jen na lesníkovi, aby výchovou právě v těchto dřevinách udržel ony optimální podmínky co nejdéle.

Mám-li závěrem zhodnotit úspěchy či neúspěchy různých způsobů vnášení jedle do porostů a její následné pěstování, pak zastávám názor, že optimální pro jedli, ale zároveň nejnáročnější pro lesníka, je podsadba. Pěstování jedle na holině je sice ve srovnání s podsadbou méně náročné, nicméně i zde vyžaduje jedle daleko větší lesníkovu pozornost oproti ostatním dřevinám. V každém případě, chce-li lesník pracovat s jedlí, musí se obrnit trpělivostí. Jedle chce prostě čas. Je potřeba vzít v úvahu, že pro tuto dřevinu je doba zajištění někde jinde. Jsem přesvědčen, že i naše lesní správa se může už pochlubit nadějnou novou generací jedle. Možná, že čtenáře zajímá, jakým způsobem se nám daří uchránit jedli před škodami zvěří. To je ale jiná kapitola.

*Ing. František Lipowski,
lesní správce LS Jablunkov*

Druhá Svatohuberstká mše ve Vranově nad Dyjí

Nedaleko Vranova nad Dyjí u kaple Maria Schütz se dne 2. 11. 2013 konala pod patronací LS Znojmo 2. Svatohuberstká mše sloužená za živé i zesnulé lesníky a myslivce. První ročník se setkal se zájmem veřejnosti, a proto si i letos dali všichni organizátoři na přípravách této akce záležet. Akci jsme pořádali za LČR, s. p., LS Znojmo ve spolupráci s Městysem Vranov nad Dyjí, Fatymem Vranov nad Dyjí a Mysliveckým sdružením Vranov.

Po úvodním srdečném přivítání návštěvníků panem lesním správcem Ing. Romanem Křivánkem

následovala vlastní mše, kterou sloužil vranovský kněz, otec Marek Dunda. Ve svém poutavém kázání připomněl některé momenty ze života svatého Huberta a odkaz tohoto světce, jež svými činy přesahuje až do dnešní doby. Zadumaný podzimní les rozezvučeli Lukovští trubači a Želetavský smíšený pěvecký sbor. Před slavnostně vyzdobenou kaplí se sešlo přes 250 lidí, což je dvakrát více než

v loňském roce.

Počasí bylo sice dušičkové, zamračené a sychravé, ale neodradilo přítomné, na louce se zdrželi a prožili odpoledne v přátelské atmosféře. Pro všechny bylo připraveno chutné občerstvení na nedaleké Hraběččině louce a jako doprovodný program zde proběhla ukázka sokolnictví s proletem dravců. Děti si mohly porovnat své znalosti v poznávání dřevin v přichystaném stánku s lesní pedagogikou a nadšeně vítaly možnost vyzkoušet si také střelbu ze vzduchovky.

Zvětšující se zájem o tuto duchovní a společenskou událost je závazkem pro organizátory do dalšího ročníku, těšíme se tedy na shledanou na třetím pokračování Svatohubertské mše u nás, ve Vranově nad Dyjí.

Ing. Pavel Brož

revírník, LS Znojmo

Akce provedené v rámci Programů 2020 a 2000 na revíru Nečemice

Revír Nečemice patří pro svoji vhodnou geografickou polohu a dobré spojení k celoročně hojně navštěvovaným místům v rámci Lesní správy Žatec. Najdeme tu několik turisticky významných památkových míst: Kounovské kamenné řady, kostel svatého Vojtěcha, zřícenina hradu Pravda, zřetelné valy starého hradiště na Rovínách, zbytky původní vesnice Staré Netluky s tvrzí a táborovou oblast Na letovisku. Proto zde Lesy České republiky, s. p., nechaly v rámci Programů 2020 a staršího programu 2000 zbudovat několik staveb.

Kounovské kamenné řady - po vyvolaném jednání v červenci 2005 za účasti Národního památkového ústavu, Městského úřadu Louny, odboru životního prostředí, a Lesů České republiky, s. p., bylo rozhodnuto o provedení odkácení všech 14 stávajících řad v šířce 4 metrů a odstranění nárostů u významných kamenů Pegas a Gibbon. Toto rozhodnutí bylo následně provedeno z Programu 2000 v letech 2005 až

2007. Po dokončení prací zde byla pro návštěvníky zbudována horská lavice a v roce 2010 dřevěný altán. V roce 2012 byly provedeny sanační práce na kamenných řadách - výřez náletových dřevin, ořez větví ze zasahujících stromů.

Kostel svatého Vojtěcha - zde bylo v rámci Programu 2000 provedeno odkácení okolních stromů, které ohrožovaly střechu kostela i stavbu samotnou. Dále byl proveden výřez dřevin u sousedního prostoru kostela, kde bylo zbudováno odpočinkové místo sestávající z několika lavic, přístřešků a studánky.

Zřícenina hradu Pravda - zásadním se stal rok 2009, kdy zde LČR v rámci programu 2000 začaly s částečnou asanací. Na základě jednání s Městským úřadem Louny, odbor životního prostředí, a Státní památkovou péčí v Ústí nad Labem bylo provedeno pokácení starých a nemocných stromů, které ohrožovaly návštěvníky hradu. Dále bylo provedeno vyklizení sousedícího valu a stávajících zdí od rostoucích stromů a náletových keřů s následným chemickým ošetřením. V sousedství byla vybudována horská lavice sloužící k odpočinku. V roce 2010 byla vybudována nová spojovací lávka a v roce 2011 nový dřevěný altán. Vstup ke hradu byl osazen dvěma informačními tabulemi, kde je stručně popsána známá historie hradu. V roce 2012 bylo provedeno opětovné ošetření hradeb od nežádoucích dřevin. Na cestě vedoucí od hradu přes Kamenný úvoz a po cestě Dálnice na Pravdě byla v roce 2012 vybudována naučná stezka, na níž je nainstalováno 7 informačních tabulí, které návštěvníky seznamují s některými činnostmi, kterými se LČR zabývají i s celkovou charakteristikou podniku. Zhruba v polovině naučné stezky u Čertova kamene byla zbudována studánka nesoucí jeho jméno.

Na revíru byly dále zbudovány další tři horské lavice podél významných turistických tras, a to na parkovišti u Nečemic, U svatého Huberta a památného stromu U dubu. Ten byl navíc označen tabulí „Významný strom LČR“. Další takto označený strom je u hájovny Na rovinách - zde se jedná o památný buk.

Z výše uvedeného je patrné, že se LČR na revíru Nečemice, a nejen na něm, významně věnují činnostem sloužícím návštěvníkům lesa a tím i dobré prezentaci podniku.

Krajinné prvky na lesní správě Strážnice

LS Strážnice obhospodařuje lesy ve vlastnictví státu na výměře více než 14 000 ha a kromě toho pečuje také o řadu krajinných prvků s celospolečenským významem. Mezi ně patří i větrolamy a aleje, které jsou často přestárlé a vyžadují odbornou údržbu či obnovu. V roce 2013 byly na Hodonínsku provedeny dvě akce, jejichž cílem bylo zlepšit stav této zeleně, plnit řadu funkcí v krajině. Jednalo se o obnovu větrolamu Čejč – Čejkovice a jírovcové aleje Hluboká cesta v obci Čejč.

Obnova větrolamu Čejč – Čejkovice v okrese Hodonín

V březnu letošního roku byly dle připraveného projektu započaty práce na větrolamu vedoucího z obce Čejč do obce Čejkovice, který již neplnil svoji funkci. Stromy v něm byly přestárlé a hlavní patro bylo prořídlé, ve stromovém patře se potom ve velké míře vyskytoval nežádoucí javor jasanolistý.

Nejprve došlo ke smýcení již nevyhovujících stromů stávajícího větrolamu, k uklizení klestu, odvezení nežádoucího odpadu z černé skládky a proběhla příprava půdy za použití půdní frézy pro výsadbu nových stromků a také stavba oplocenky kvůli ochraně stromků proti okusu zvěří. V další fázi se uskutečnila vlastní výsadba nových stromů a keřů budoucího větrolamu. V letním období bylo nutné se o novou výsadbu starat vyžínáním buřeně a zaléváním sazenic v horkém suchém počasí.

Na financování celého projektu se kromě státního podniku Lesy České republiky podílí Evropská unie prostřednictvím Státního fondu životního prostředí z Operačního programu Životní prostředí.

Obnova jírovcové aleje Hluboká cesta v obci Čejč v okrese Hodonín

Lesy České republiky, s. p., dokončily obnovu jírovcové aleje Hluboká cesta v obci Čejč v okrese Hodonín. Stromy tvořící tuto alej bylo třeba odborně ošetřit ořezem a ochránit koruny před rozlomením vazbami. Veškeré práce byly odborně provedeny dle projektu obnovy aleje. Došlo k vyřezání nežádoucích dřevin, vyžnutí buřeně v okolí aleje, k ořezu jírovců, do korun stromů byly instalovány dynamické vazby a do mezer mezi stromy vysazeny nové jírovce. Nyní slouží obnovená alej všem návštěvníkům lesa k rekreaci a odpočinku.

Na financování projektu se kromě Lesů ČR podílela opět Evropská unie prostřednictvím Státního fondu životního prostředí z Operačního programu Životní prostředí.

Ing. Hynek Kacel

revírník, LS Strážnice

Lesní správa Bystřice pod Hostýnem - Revír Zlín

Lesní správa Bystřice pod Hostýnem se rozkládá na území čtyř okresů (Kroměříž, Zlín, Přerov a Vsetín), její hlavní část (97 %) leží v okrese Zlínském a Kroměřížském. Většinu rozlohy zaujímají Hostýnské Vrchy, jejichž součástí je i Zboženský rybník. Podhostýnská a Mladcovská pahorkatina. Nejvyšším bodem lesní správy je Kelčský Javorník – 865 m n. m., nejnižším pak lužní les v okolí Kroměříže 185 m n. m. Lesní správa je členěna na 9 revírů. Revír Zlín se rozprostírá v oblasti mezi Zlínem, Malenovicemi, Rackovou a Fryštákem, lesní správa tedy obhospodařuje i část příměstských lesů krajského města Zlín.

Lesy revíru Zlín navazují na severní okraj zlínského sídliště Jižní svahy. Je přirozené, že v přírodě hledají klid a pohodu nejen lidé z tohoto sídliště, ale i návštěvníci z ostatních částí krajského města, kteří se sem dostanou pohodlně městskou dopravou. Nejvíce oblíbené jsou dvě lokality - údolí Zboženské a okolí Fryštácké přehrady. První je poutním místem, kde stávala do 16. století osada Zbožné. Nyní se

zde tyčí kříž a díky Lesům ČR výletníci naleznou i krásně upravené okolí s altánky a studánkou.

Rekreační tlak na tyto lesy je velký, často negativní, ať již díky nepovoleným vjezdům motorových vozidel na lesní cesty, cyklistů i jezdců na koních do lesních porostů nebo vytváření "černých" skládek odpadu u cest, za průběžného odhazování plastového odpadu při procházkách nezodpovědných občanů. Ve spolupráci s Magistrátem Města Zlín se lesníci snaží tyto vlivy eliminovat úpravou cest, odpočinkových míst, průběžnou likvidací odpadů a osvětovou činností jak u návštěvníků lesa, tak u mládeže s využitím lesní pedagogiky.

Pohled do zasněžené krajiny nám říká, že zima udeřila v plné síle, proto nesmíme zapomínat na naše přezimující ptactvo. A to jak naše domácí nebo to, které se u nás zastavuje při tahu ze severských hnízdišť a mnohdy zde i zimuje. Ochrana ptáků je důležitým prvkem biologické ochrany lesa. Potrava mnoha ptačích druhů prokazuje důležitý význam ptáků jako nepostradatelné složky v boji proti hmyzím škůdcům. Proto je nutné nezapomínat na naše opeřené přátele zejména v zimních měsících a přikrmovat je nejlépe v okrajových částech lesa. Lesy České republiky se starají o široké spektrum ptačích druhů nejen přikrmováním ptáků v zimě, ale hlavně celoročním vyvěšováním budek, ponecháváním doupných stromů pro hnízdění a tvořením napajedel u studánek.

Pomoci v lese můžete i vy na svých procházkách. Základním pravidlem je krmit kvalitní potravou - lojem, plody jako jsou jablka či hrušky a semeny slunečnice, prosa, ořšky apod. Nebo můžete přímo zakoupit směs pro zimní přikrmování. Krmení můžete umístit například na vyšší pařezek, či věšet na větvičky. Odměnou vám bude krásný pohled na les v zimním hávu. Přijďte k nám na návštěvu, odreagovat se a pomoci dobré věci. Zvou vás pracovníci Lesů České republiky.

Chroust maďalový jako významný škůdce lesních porostů

Škody působené chrousty rodu *Melolontha* jsou známy více než 300 let. Ponravy vyvíjející se v půdě poškozuji kořeny rostlin a obvykle působí větší škody než dospělí brouci. V 60. letech minulého století patřily ponravy chroustů k nejzávažnějším škůdcům v sadech, polních plodinách, ale i v lesních školkách a kulturách. K poklesu intenzity výskytu i rozsahu škod došlo po roce 1980 a tito škůdci jsou dnes vázáni na nejteplejší oblasti středního Polabí a jižní Moravy, kde se tento druh přemnožuje a způsobuje významné hospodářské škody.

Jednou ze specifických lokalit postižených chroustími záplavami je oblast vátých písků obhospodařovaná lesní správou Strážnice. Území o výměře cca 6 500 ha poskytuje ideální podmínky pro vývoj chrousta maďalového (*Melolontha hippocastani*), který se stal v posledních letech překážkou pro úspěšnou obnovu lesa. Jeho vývoj je zde čtyřletý s dokonalou proměnou. S přemnožením tohoto

dnes již zapomenutého významného škůdce lesních dřevin a kultur máme na lesní správě bohužel bohaté zkušenosti. V posledních 12-ti letech evidujeme zničení celkem 200 ha mladých lesních porostů a další škody vznikly v obecních a soukromých lesích. O jeho významu v této oblasti vypovídá i dlouhodobý výzkum vedený Ing. Milanem Švestkou z Lesní ochranné služby v letech 2003-2011. Z průzkumu provedeného za pomoci světelného lapače vyplynulo, že populační hustota chroustů se neustále zvyšuje. V roce 2011 byla o 40 procent vyšší než v roce 2007.

Vlivem přirozených nepřátel, kam řadíme především ptáky, ze savců pak černou zvěř v kombinaci s klimatickými a půdními činiteli, byla reprodukční schopnost chrousta omezena, přesto došlo k významným škodám. Toto zjištění potvrzuje skutečnost, že přirození nepřátelé nemohou být schopni snížit početní stav chroustů natolik, abychom je nemuseli soustavně a intenzivně ničit. V minulosti byla také prováděna obrana celou řadou způsobů, počínaje setřásáním a sběrem dospělců, přes mechanické ničení ponrav v půdě, až po aplikaci chemikálií na bázi HCH, DDT do půdy. V současné době jmenované možnosti boje nepřichází v úvahu a jako nejefektivnější způsob obrany proti

dospělcům chroustů je možné použít leteckou aplikaci insekticidních přípravků. Lesní zákon ukládá vlastníkovu lesa monitorovat stav škůdců a realizovat opatření, aby se zabránilo poškození lesů. V souladu s tímto zákonným ustanovením jsme pro lesní správu o letecký postřik vždy žádali. Po

vyhlášení naturové oblasti v letech 2007 a 2011 však nebyl souhlas k letecké aplikaci biocidu v době rojení udělen a byla tak omezena možnost účinně zasáhnout a zredukovat přemnoženou populaci. Přípravek na ochranu sazenic před žírem ponrav není v současné době v ČR registrován. Situace je vážná a je patrné, že bez možnosti použití půdních insekticidů se na mnoha místech prakticky nedaří zajištění kultur. Jiná opatření vedená proti larvám jsou finančně nákladná a nezajistí efektivní snížení jejich populační hustoty.

V letošním roce byla ponrava ve stádiu druhého instaru a množství ponrav výrazně překročilo kritické počty. Vysoká početnost larev v půdě limituje obnovu a zajištění mladých lesních porostů v celé oblasti vátých písků. Žírem jsou poškozovány souvislé plochy letošních výsadeb, odrostlých sazenic, přirozené obnovy a není výjimkou ani odumírání i desetiletých kultur vystavených trvalému okusu kořenů. Nárůst takto poškozených ploch je doslova alarmující. Z výše uvedených možností obrany proti chroustu maďalovému lze situaci charakterizovat jako boj s větrnými mlýny. Z hlediska lesního hospodářství je proto nutné propojení výzkumu s provozem a využití veškerých znalostí a zkušeností k vyhledání optimálního řešení postupu regulace početnosti tohoto škůdce.

*Ing. Marie Mařáková
zástupkyně lesního správce,
LS Strážnice*

Modrý obraz

Ve čtvrtek 5. 12. byl opětovně poblíž křižovatky lesních cest Pivovarská, Mechová a Krásetínská na Lesní správě Český Krumlov umístěn „Modrý obraz“.

Obraz byl dle dochované fotografie z roku 1910 umístěn na borovici, která je již na hranici své životnosti a hrozí, že spadne. Protože v blízkém okolí borovice nebyl vhodný strom, hledala Lesní správa Český Krumlov ve spolupráci se Společností Žebříkového kamene na Kleti řešení kam či na co obraz zavěsit. Nakonec bylo rozhodnuto zavěsit obraz na impozantní jedli bělokorou, která roste cca 50 m od původního

místa. Na konci září byl obraz sejmut a odvezen k panu doktoru Jegorovovi, který ve spolupráci s doktorem Bedřichem provedl nutné opravy.

U modrého obrazu neboli U modrého Pánaboha Název obrazu i místu dala modrá barva podkladu, od níž se zvláště odrážejí ostatní barevné odstíny. Obraz připomíná hrůznou událost z roku 1787, při které pytláci pověsili knížecího hajného hlavou do mraveniště. V průběhu uplynulých let se Modrý obraz stal orientačním bodem, místem odpočinku a pro vnímavé lidi i místem pro tiché zamyšlení.

Autorem fotografie je Petr Resh

Cesta k chatě Kamenité

Turistická chata Kamenité je jednou z nejvíce navštěvovaných horských chat v regionu lesní správy Jablunkov. Při krásném počasí dosahuje víkendová návštěvnost i několika set turistů, a to jak v letním, tak i zimním období.

V létě na chatu směřují převážně pěší turisté, v zimě pak běžkaři. Turistických stezek vedoucích k chatě je více, avšak určitě jedna z nejfrekventovanější vede k chatě od autobusové zastávky „Doubrava“ ve směru Jablunkov - Horní Lomná. Prvních zhruba 200 m od této zastávky vede stezka po asfaltové lesní komunikaci, aby záhy prudce odbočila do poněkud příkrého svahu v délce cca dalších 200 m. Doslova masová pěší turistika se právě v tomto úseku velice negativně projevovala na půdním povrchu. Turisté vyšlapávali stále nové a nové cestičky a tím dávali „šanci“ i vodní erozi.

Právě tyto rostoucí negativní jevy lesní správa Jablunkov na podzim letošního roku vyřešila stavbou chodníku v délce cca 200 m v rámci Programu 2020.

Pro stavbu bylo použito zásadně přírodních materiálů – pískovce a dřeva. Tato stavba je veskrze kladně vnímána širokou turistickou veřejností.

*Ing. František Lipowski,
lesní správce LS Jablunkov*

Strašidlení na Hájemství

V pořadí již 3. ročník „Strašidlení“ přilákal stovky „strašidelchtivých“ dětí i dospělých v čarodějných maskách i bez nich. Akci, kterou charakterizovalo téma: „Strašidla z Lesa Království“, uskutečnily Lesy ČR, s. p., paní Alena Blažíková a přátelé dětského klubu Debrník.

Krásné podzimní počasí, plné slunečních paprsků, doladilo lákavé pozvání, které spolu s barevnými, téměř profesionálními plakáty, zvalo k příjemně strávenému sobotnímu odpoledni 19. 10. 2013 do vskutku pohádkového prostředí lesní osady Hájemství.

Po druhé hodině odpoledne se začala otvírat pomyslná kouzelná brána do tajemného lesního místa plného nadpřirozených bytostí a tajemných

čar, kde byl každý z účastníků osobně a vřele přivítán čarodějnicí, která nabízela občerstvení ve formě např. useknutých čarodějných prstů, palačinky se žabím hlenem, kalíšek lidské krve... Slabší povahy odmítly, ale ostatní si velice pochutnali. Děti navíc obdržely tzv. strašidlenky - kartičky s mapkou

areálu, na něž se označovaly splněné soutěžní disciplíny a karta sloužila zároveň jako vstupenka k pokladu.

Přestože účast byla obrovská, účastníci se rozprostřeli po areálu a nedocházelo k velkým frontám u jednotlivých stanovišť. Deset soutěžních disciplín a mnoho dalších atrakcí zabavilo na celé odpoledne děti všech věkových kategorií i s dospělými. Děti vyráběly obří mýdlové bubliny, seznamovaly se se zvířaty v mini ZOO, z loďky lovily ryby, na kolech, koloběžkách a odrážedlech balancovaly při jízdě zručnosti, hrály obří kulečnick, houbařily, střílely z luku, učily se udržet rovnováhu na chůdách i na laně. Ve sklepích vyráběly s čarodějnicemi čarovné lektvary, papírového netopýra, pohlednici, kterou bylo možno ihned vložit do schránky a odeslat pozdrav z akce, kreslily brkem a tuší, vyráběly zvířátka z kaštanů atd. V altánu bylo možno si zhotovit houbu z dřevěného špalíku a lucerničku na večerní stezku lesem.

V 17.00 hodin zpestřilo odpoledne dětské divadlo ze ZŠ Nemojov pohádkou O perníkové chaloupce. Pro hladové a žíznivé návštěvníky bylo připraveno občerstvení „U Strašáka“. Několik různých druhů káv (včetně žaludové), veselý čaj, strašipivo, teplá jídla i koláče a mnoho dalších dobrot zpříjemnilo sobotní pohodu malým i velkým soutěžícím. Strašidelnou atmosféru dokreslovala všudypřítomná nápaditá výzdoba.

Po 18.00 hodině se zájemci o překonání vlastního strachu odebrali na dobrodružnou strašistezku hledat věž s bájným pokladem místních strašidel. Necelou hodinu, vybaveni baterkami, šli tito hrdinové po stezce, kterou lemovalo mnoho dalších úkolů a strašidelné bytosti. Ale překvapení v truhle v podobě „plyšáků“ stálo za to!

Nádherné počasí, příjemné prostředí, pohodová atmosféra, zábava, poučení ... to všechno způsobilo, že toto sobotní odpoledne bylo pro všechny zúčastněné opravdu KOUZELNÉ!

Poděkování patří všem pořadatelům za jejich nápady, kreativitu, obětavost i čas. Organizátoři akce si dovoluují k tomuto článku připojit poděkování panu Aleši Zelenému za poskytnutí prostor k uskutečnění této akce a všem přátelům za pomoc při přípravě výzdoby areálu a soutěžních disciplín. Zároveň děkujeme Obci Vítězná za zapůjčení stanu a dalšího technického zázemí a DDM „Jednička“ za obří bubliny.

Přírodní rezervace Bílý kříž

Přírodní rezervace „Bílý kříž“ byla vyhlášena nařízením Okresního úřadu ve Znojmě dne 23. 9. 1996.

Z hlediska organizačního členění LČR, s.p., spadá pod KŘ Brno, lesní správu Znojmo, konkrétně pod revíry Uherčice a Lančov.

Tento kouzelný kout přírody se rozprostírá v nejzápadnější části lesní správy Znojmo, v malebném údolí, kde řeka Dyje přechází státní hranici s Rakouskem a přitéká na naše území. Rezervace je zahrnuta do soustavy NATURA

2000 jako evropsky významná lokalita.

Předmětem ochrany v přírodní rezervaci Bílý kříž je vegetace na prudkých, výslunných a skalnatých svazích s navazujícím druhově a věkově pestrým lesním porostem. Nachází se zde zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, nezanedbatelná je také estetická hodnota území. Jsou zde zastoupena společenstva zakrsklých doubrav, reliktní bory, obohacené dubové bučiny a lipové javořiny. Mezi nejohroženější druhy spadající do předmětu ochrany zde patří například tis červený, dřín obecný, lilie zlatohlavá, plamének přímý, kavyl Ivanův, kavyl sličný a mnohé další.

Celé údolí je díky nádherným přírodním scenériím, krásné řece a především klidu hojně navštěvováno rybáři a turisty. Turisticky nejatraktivnějším místem je bezpochyby vyhlídka na jednom z vrcholů skalního masívu na levém břehu řeky, ze kterého se návštěvníkovi otevírá neobyčejný pohled na postupně se rozevírající údolí Dyje.

*Ing. Oldřich Brož,
revírník, LS Znojmo*

Vodní nádrž Břucko

Lesům České republiky, s.p., Lesní správě Rožnov pod Radhoštěm se během podzimu roku 2012 podařilo zrekonstruovat vodní nádrž Břucko. Její název je odvozen od stejnojmenného přítoku říčky Bystřička v obci Valašská Bystřice.

Původní objekt stávající ze dvou nádrží již technicky zastaral, rybníčky byly značně zanesené bahnem a opravu vyžadovala také hráz narušená trhlinami. Součástí technického řešení byla i obnova výpusti, vtokového objektu a vybudování bezpečnostního přelivu. V souladu s doporučeními ochrany přírody byla menší horní nádrž upravena do podoby postupně zarůstajícího mokřadu s proměnlivou, až

půlmetrovou hloubkou. Slouží tak převážně obojživelníkům a dalším živočichům vyhledávajícím mělké stojaté vody. Hloubka větší spodní nádrže dosahuje 2,5 metru. Celková plocha vodní hladiny obou nádrží je přibližně 2 200 m².

Opravené nádrže jsou z jedné strany obklopeny lesem a z té druhé sousedí přes cestu s pastvinami.

Lokalita s vodní plochou tak vytváří malebné zákoutí stranou hlavního turistického ruchu. Pro návštěvníky zde Lesní správa Rožnov p. Radhoštěm vybudovala přímo na hrázi rybníka stylové kryté posezení. Celkové náklady na rekonstrukci včetně vybudování turistického zázemí dosáhly výše 739 tis. Kč, z čehož byl Lesům České republiky proplacen příspěvek z Fondů Evropské Unie ve výši 174 tis. Kč a dotace Státního fondu životního prostředí České republiky 13 tis. Kč.

K rybníčkům se nejlépe dostanete z autobusové zastávky na Hajduškách ve Valašské Bystřici. Zelená turistická značka odsud vede k památníku na Santově. Přibližně dvě stě metrů od zastávky odbočíte za potůčkem vlevo a ujdete asi sto metrů k přístřešku na hrázi. Pro automobily je kousek pod hrází značené odstavné parkoviště.

Rybářské pruty nechte doma, rybníky nejsou zarybněny, o to více však slouží jiným vodním živočichům a v neposlední řadě jako významný estetický a krajinotvorný prvek.

Svatohubertská mše v Bělé pod Pradědem

Již po desáté oslavili myslivci domašovského údolí svátek svého patrona svatého Huberta. Svátek oslavili Svatohubertskou mší v kostele Sv. Jana Křtitele v Horním Domašově s následným přátelským posezením v Relaxcentru.

Přesně v půl sedmé večer patnáctého listopadu zazněly z kůru kostela slavnostní fanfáry vyzývající všechny přítomné k účasti na troubené a zpívané Svatohubertské mši. Po odeznění jejich tónů vstoupil do kostela průvod myslivců a četných hostů, v jehož čele byl nesen obraz sv. Huberta od akademického malíře V. Nasvětila, za ním vstoupil do kostela místní kněz a po něm byla nesena trofej jelena, doprovázená početným

zástupem místních myslivců a pozvaných hostů. Vlastní mši svatou celebroidal P. Pavel Schwarz za doprovodu Souboru loveckých trubačů LČR, Lesní správy Jeseník a Pěveckého sboru při obci Bělá pod Pradědem. Celebroující kněz pojal své kázání nejen ve smyslu oslavy sv. Huberta, ale také

v duchu vyslovení uznání všem lesníkům a myslivcům, kteří o les a zvěř a o přírodu v celku svými zásahy a umem pečují a neustále ji zušlechťují. Za tuto práci všem upřímně poděkoval. Člen Řádu svatého Huberta Josef Bartušek přednesl legendu o Hubertově životě a jeho následující konverzi (opuštění světského života a uchylování se k životu duchovnímu).

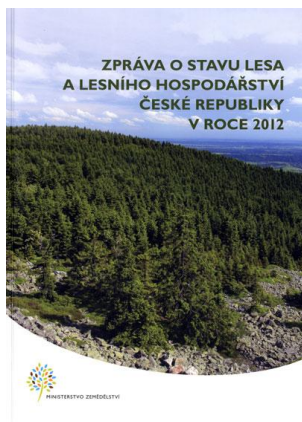
Svatohubertskou mši oslavují myslivci nejen svého patrona, ale také vzpomínají na zemřelé kamarády a věnují jim tichou vzpomínku. Účastí na těchto oslavách se také zavazují k naplňování jeho odkazu pečovat o zvěř a les, udržovat život v přírodě v rovnováze s cílem neustálého zlepšování prostředí, ve kterém žijeme.

Je potěšitelné, že Svatohubertská mše si našla za své desetileté údobí v Bělé pod Pradědem své příznivce. Je rovněž pozitivní, že vlastní akce již není jen akcí myslivců, ale je i prestižní akcí obce Bělá p. Pradědem a Lesů České republiky, s. p., Lesní správy Jeseník, jejíž pracovníci jsou jejími iniciátory. Je proto namístě poděkovat všem organizátorům z Lesní správy Jeseník, Obce Bělá pod Pradědem, sponzorům, členům Souboru loveckých trubačů LČR, Lesní správy Jeseník, členkám Pěveckého sboru při obci Bělá pod Pradědem a všem přítomným za jejich aktivní účast.

Jaromír Latner

Přírůstky v technické knihovně Ředitelství LČR

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2012

V pořadí již devatenáctá Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky, stručně označovaná jako Zelená zpráva, navazuje na obdobné materiály zpracované v předcházejících osmnácti letech, které Ministerstvo zemědělství každoročně zveřejňuje. Obsahuje údaje o výsledcích lesního hospodářství, hlavních produkčních činitelích, faktorech ovlivňujících lesní hospodářství, ekonomice, trhu se surovým dřívím, navazujících odvětvích a v neposlední řadě se čtenář dozví i o mezinárodních aktivitách a nových legislativních a koncepčních dokumentech v lesním hospodářství. Uváděná data může čtenář srovnávat v časových řadách, a tím sledovat dlouhodobé

vývojové trendy ukazující na praktickou stránku prosazování trvale udržitelného rozvoje.

Vydalo Ministerstvo zemědělství, Praha, 2013.

Uhlík v ekosystémech České republiky v měnícím se klimatu

Michal V. Marek a kolektiv

Publikace nabízí ucelený pohled na cyklus uhlíku v podmínkách České republiky, a to především v kontextu antropogenní klimatické změny. Je určena jak pro odbornou veřejnost, tak pro studenty přírodovědných oborů. První kapitola se věnuje globální změně klimatu a jejím důsledkům, včetně mechanismů zpětných vazeb. Součástí kapitoly je stručný přehled závazků a mezinárodních úmluv pro snižování emisí skleníkových plynů a také doporučení pro politické představitele. Druhá kapitola popisuje globální klimatické modely a zabývá se jejich aplikací na poměry v ČR. Třetí kapitola shrnuje

ekofyziologické aspekty ukládání uhlíku, zejména biofyzikální principy fixace kyslíčnicku uhlíčitého a jejich vztah k teplotě a typu sluneční radiace. Druhá část kapitoly objasňuje vliv zvýšené koncentrace kyslíčnicku uhlíčitého na fotosyntézu, dýchání a výdej vody a sleduje i růstové reakce dřevin a rozdílné strategie v ukládání biomasy v přirozených i změněných podmínkách prostředí. Čtvrtá kapitola o tocích uhlíku mezi různými ekosystémy a atmosférou popisuje eddy-kovarianční metodu jako jednu z nejprogresivnějších metod měření výměny energií a látek a kvantifikuje primární produkci čtyř hlavních ekosystémů.

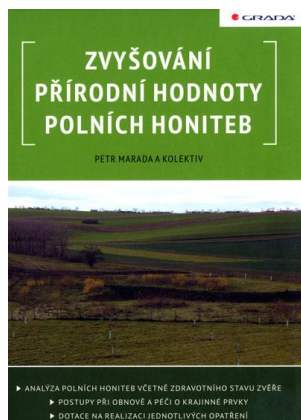
Unikátní je především grafická prezentace časové dynamiky spotřeby a výdeje uhlíku v závislosti na klimatických faktorech a krátké shrnutí výsledků z měření metanu v mokřadním ekosystému. Pátá kapitola řeší změny ve využívání krajiny v rámci potřeb inventury emisí. Její náplní je mimo jiné metodika stanovení uhlíku jak v nadzemní biomase, tak v půdě. Šestá kapitola rozšiřuje znalosti o zásobách uhlíku a jeho dynamice v lesním ekosystému na uhlíkovou bilanci krajiny. Její součástí je případová studie povodí Stropnice. Atmosférický a ekofyziologický segment je v sedmé kapitole doplněn o sociální kontext v podobě šetření, které vyhodnocuje vnímání globálních změn klimatu v české společnosti. Knihu uzavírá osmá kapitola o vázání uhlíku v kontextu celospolečenských funkcí lesa, která přibližuje metodiku kvantitativního hodnocení vázání uhlíku včetně stanovení determinačních vah funkčních kritérií.

Publikace vyšla s podporou projektů VaV/640/18/03 "CzechCarbo - studium cyklu uhlíku v terestrických ekosystémech ČR v souvislostech Evropského projektu CarboEurope", SP/2d1/93/07 "CzechTerra - adaptace uhlíkových deponií v krajině v kontextu globální změny", SP/2d1/70/08 "ForChange - Indikace stavu a změn lesních ekosystémů v kontextu globální změny aplikací analýzy ekofyziologických procesů a sledování s využitím metod DPZ" a výzkumného záměru AVOZ 60870520.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2011, v edici Živá příroda.

Zvyšování přírodní hodnoty polních honiteb

Petr Marada a kolektiv

- Analýza polních honiteb včetně zdravotního stavu zvěře
- Postupy při obnově a péči o krajinné prvky
- Dotace na realizaci jednotlivých opatření

Obnova remízků, biocenter a biokoridorů, zakládání biopásů, zatravněných pásů, dalších krajinných prvků a políček nezbytných pro život zvěře jsou některá opatření, která zvyšují přírodní hodnotu polních honiteb. Pro myslivce a ochránce přírody a krajiny přináší tato kniha důležité informace, které napomohou k realizaci krajinotvorných opatření. Čtenář získá konkrétní informace a postupy pro zakládání, péči a údržbu

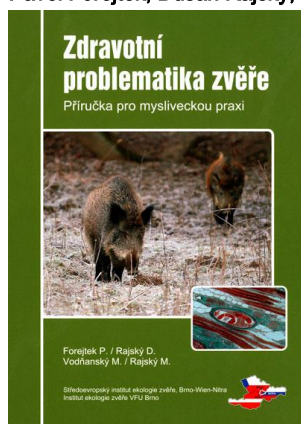
nelesní dřevinné vegetace (biokoridorů, biocenter a soliterních stromů), lesních porostů na zemědělské půdě, vodních prvků v krajině (především mokřadních ekosystémů a malých vodních ploch), biopásů (zvěřních políček) a dalších opatření vedoucích k zatravňování orné půdy a vytváření travobylinných lemů. Navíc je zde přehled o základních požadavcích na tvorbu projektů (součást žádostí o dotace), jejich řízení a možnosti financování jednotlivých opatření (zakládání a péče). Tato kniha přináší komplexní informace z různých oborů - ochrany přírody a krajiny, mysliveckého hospodaření, nemoci zvěře, zemědělství, lesnictví, projektového řízení, dotační politiky a základů komunikace.

Pro publikaci byly využity výsledky řešení grantu QH 81040 "Kvalita travního porostu a jeho využití ve výživě přežvýkavců" financovaného Národní agenturou pro zemědělský výzkum (NAZV) a výzkumného záměru Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně č. MSM6215648902. *Vydala Grada Publishing, a.s., Praha, 2011.*

Zdravotní problematika zvěře

Příručka pro mysliveckou praxi

Pavel Forejtek, Dušan Rajský, Miroslav Vodňanský a Matuš Rajský

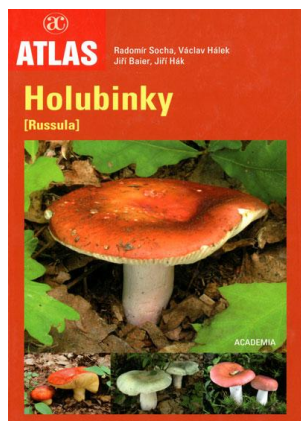
Úvod bohatě ilustrované příručky pro mysliveckou praxi obsahuje všeobecné kapitoly o onemocnění zvěře - Nemoc jako změna vztahu organismu a prostředí, Diagnostika onemocnění, Význam onemocnění, Prevence onemocnění zvěře a Možnosti léčby onemocnění zvěře. Poté následuje podrobný přehled hlavních onemocnění zvěře - původci, klinické příznaky, patologicko-anatomické nálezy, rozšíření. Onemocnění zvěře jsou řazena podle druhu - prionová, virová, bakteriální, parazitární, mykotická, alimentární, nádorová a hormonální. Jednotlivá onemocnění zvěře provázejí barevné fotografie. Příručka je určena všem zájemcům

o zdravotní problematiku volně žijící zvěře, a to z řad lesníků, myslivců, proškolených osob, biologů a pracovníků státní správy. Díky bohaté obrazové dokumentaci jednotlivých chorob bude také zajímavá pro veterinární lékaře, kteří pracují v oblasti ekologie zvěře, epizootologii volně žijících zvířat i hospodářských zvířat, a pro veterinární hygieniky, kteří odborně dohlíží na kvalitu a hygienickou nezávadnost produkované zvěřiny včetně jejího uvádění na trh.

Vydavatel: Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Středoevropský institut ekologie zvěře Brno-Wien-Nitra, Institut ekologie zvěře VFU Brno, Brno, 2013.

Holubinky (*Russula*)

Radomír Socha, Václav Hálek, Jiří Baier a Jiří Hák

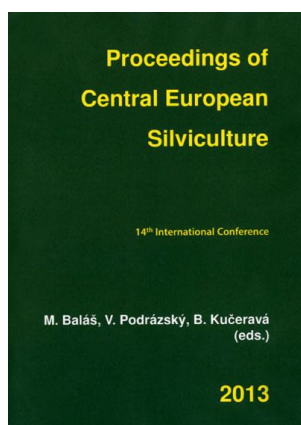

Publikace představuje dosud nejkomplexnější u nás vydaný přehled o rodu holubinek (***Russula***), které jsou po hřibovitých houbách u naší veřejnosti nejpopulárnější a nejznámější skupinou hub sbíraných pro kuchyňskou spotřebu. Kniha obsahuje popisy a velký počet barevných fotografií téměř všech druhů holubinek rostoucích na našem území. Úvodní část knihy obsahuje kapitoly o historii výzkumu rodu holubinek u nás a ve světě, hlavní makroskopické a mikroskopické znaky, jakož i seznam činidel a ukázky makrochemických reakcí důležitých pro přesné určení jednotlivých druhů. Nechybí ani souhrnné údaje o době růstu a místech výskytu zástupců tohoto barevně velmi proměnlivého rodu hub a klíč

k určení všech druhů holubinek vyobrazených v atlasové části knihy. Speciální část knihy zahrnuje barevné fotografie a texty týkající se 150 druhů holubinek, včetně některých jejich významnějších forem a variet. Mezi vyobrazené druhy je zařazena kromě běžnějších druhů také celá řada našich vzácných druhů holubinek, jejichž barevné fotografie nebyly v české mykologické literatuře dosud publikovány. Dále je v knize popsáno 10 zcela nových druhů holubinek, větší počet nových variet a forem a navrženo několik nových kombinací latinských jmen, použitých poprvé v této publikaci. V poslední části knihy je uveden přehled odborných zkratk a jmen autorů, slovníček odborných výrazů, seznam odborné literatury a rejstříky českých a latinských názvů holubinek. Na konci knihy je připojena příloha s latinskými názvy a popisy makroskopických a mikroskopických znaků nových druhů, forem a variet holubinek.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2011, v edici Atlasy.

Proceedings of Central European Silviculture 2013 - Pěstování lesů ve střední Evropě

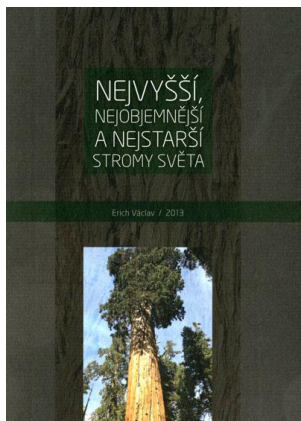
Sborník ze 14. mezinárodního sympozia (Kostelec nad Černými lesy, 2. - 3. 7. 2013) věnovaného diskusi otázek pěstování lesů, které pořádala Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, ve spolupráci s Národním lesnickým centrem - Lesnickým výzkumným ústavem ve Zvoleně, Mendelovou univerzitou v Brně, Lesnickou a dřevařskou fakultou, Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Výzkumnou stanicí Opočno, a Technickou univerzitou ve Zvoleně, Lesnickou fakultou. Sborník příspěvků z konference "Pěstování lesů ve střední Evropě" představuje výstupy z již 14. každoročního setkání pracovišť pěstování lesa z českých zemí

a ze Slovenska.

Vydala Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, 2013.

Nejvyšší, nejobjemnější a nejstarší stromy světa

Erich Václav

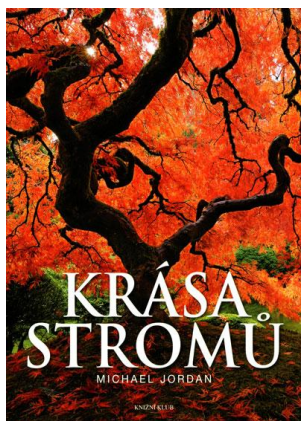
Po uveřejnění dvou článků v časopise Lesnická práce č. 2/2013 a 4/2013 o nejvyšších stromech světa, sekvojích vždyzelených (*Sequoia sempervirens*), a o nejobjemnějších stromech světa, sekvojovcích obrovských (*Sequoiadendron giganteum*), které rostou v jediném státě USA, v Kalifornii, vznikla myšlenka využití dalších vybraných obrázků z archivu autora pro vznik větší publikace, kde textovou část tvoří oba články z časopisu Lesnická práce, doplněné kapitolou o nejstarších stromech světa, borovici osinaté (*Pinus longaeva*), která rovněž roste v Kalifornii a která je velmi příbuzná s další borovicí *Pinus aristata*, jejíž areál ale leží v Coloradu a Wyomingu. Z bohaté kolekce fotografií, která

navazuje na textovou část a která co do rozsahu převyšuje text publikace, si čtenář může udělat i porovnání o poměru velikosti mezi člověkem a těmito obry rostlinné říše.

Vydalo nakladatelství a vydavatelství Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2013.

Krása stromů /z anglického originálu "The Beauty of Trees"/

Michael Jordan

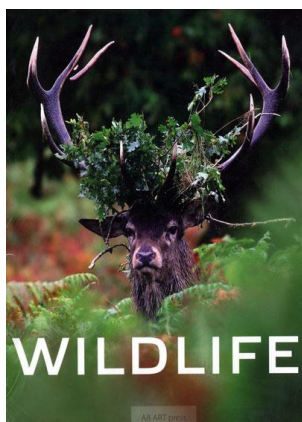
Stromy jsou skutečným uměleckým dílem přírody; jejich rozsochaté větve, drsná textura kmenů, spleť kořeny a neobyčejná různorodost plodů z nich činí rostliny téměř architektonických kvalit. Tato kniha představuje sto krásných a majestátních stromů. Od obrovských sekvojí vždyzelených - nejvyšších představitelů rostlinné říše - po téměř mystický dub, spojený s bezpočtem legend. Slovem i obrazem vzdává kniha hold nepřeborné různorodosti, ale také naprosté nenahraditelnosti stromů na světě. Tato publikace nabízí pohled do světa stromů a jejich charakteristických vlastností - od mohutných pokroucených vzdušných kořenů indického fíkovníku přes komplikovaně utvářené, svítivě karmínové květy australské

korymbie fíkolisté až po neobvyklé plody jihoamerického ledvinovníku, známého spíše jako kešu. To vše je doplněno zajímavým vyprávěním. Michael Jordan totiž nezkoumá stromy pouze z pohledu botanika, ale připojuje spoustu pověstí, faktů a příběhů spjatých s jednotlivými druhy stromů, a odhaluje tak jejich nesmírný ekologický i kulturní význam. Více než 200 unikátních fotografií zobrazuje nejpůsobivější stromy světa snad ve všech barvách, které dokáže příroda vyčarovat. Fotografie zachycují poutavé detaily například květenství albízií, připomínající šperk, nebo téměř ornamentální vzory na borce borovice Bungeho - i celé stromy v jejich prostředí, a poskytují tak možnost poznat typické rysy jednotlivých druhů.

Vydala Euromedia Group, k.s. - Knižní klub, Praha, 2013.

Wildlife

sestavili Vladimír Bárta a Martina Bártová

Šestijazyčná slovensko-anglicko-česko-německo-polsko

-ruská reprezentační fotografická publikace přibližuje část obrovského bohatství volně žijících karpatských živočichů. Dominují v ní zejména savci a ptáci, kteří jsou člověku odpradáвна nejbližší. Slovenští fotografové, kteří se specializují na fotolovy volně žijící zvěře ve středoevropské přírodě, zdokumentovali pozoruhodný a člověku neznámý život medvědů, vlků, rysů, lišek, srnčí, jelení a černé zvěře. Nemohli zapomenout ani na největší savce v oblasti - zubry, ale ani na mufloní, daňčí a drobnou zvěř. Bohatě je zastoupena i ptačí říše, např. orel skalní, orel královský, sokol, různé druhy

sov, soviček a zpěvného ptactva. Nechybějí zde obojživelníci a nejznámější zástupci hmyzu. Unikátní fotografie lovné zvěře jsou dílem dlouholetého a trpělivého vyčkávání fotografů na ten nejvhodnější okamžik. Vydařené fotografické snímky jsou doplněny průvodním slovem uznávaného zoologa Petera Urbana.

Vydal AB ART press, s.r.o., Slovenská Ľupča, 2012.

Okouzlení přírodou, okouzlení lovem = The Charms of the Wild

Václav Chaloupek a Jaroslav Vogeltanz

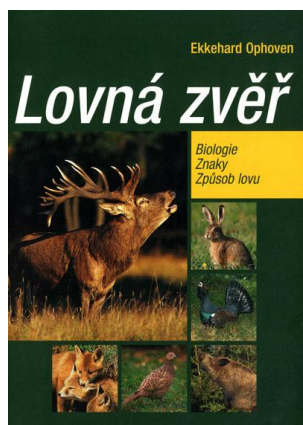
Reprezentativní fotopublikace téměř čtvercového formátu o rozměrech 300 x 325 mm filmového režiséra a scenáristy oblíbených večerníčků s přírodní tematikou, Václava Chaloupka, a zkušeného fotografa přírody, Jaroslava Vogeltanze, obsahuje barevné fotografie s tematikou zvěře, myslivosti a přírody. Kniha s českými a anglickými texty a popiskami je rozčleněna na čtyři části podle ročních období. V každé části čtenář najde uvozující text a bohatý výběr snímků charakteristických pro danou část roku. Většina snímků je opatřena stručnými popisky, některé osobními vzpomínkami

autoru textu Václava Chaloupka na různé lovecké zážitky a příhody se zvěří. Kapitoly od sebe oddělují krátké citáty z děl Jana Vrbý, Jaromíra Javůrka, Julia Komárka a Jaromíra Tomečka. V závěru knihy nechybí slovníček mysliveckých výrazů. Reprezentativní fotokolekci pohledů na zvěř v různých životních situacích a atraktivních detailů vhodně doplňují četné záběry přírody. V letním období se objevují již i fotografie myslivce a jeho čtyřnohého pomocníka, jichž postupně - s blížícím se podzimním vrcholem lovecké sezóny - přibývá. Hlavní prostor však zůstává zvěři a dalším živočichům, s nimiž se můžeme setkat v naší přírodě.

Vydalo nakladatelství Starý most, s.r.o., Plzeň, 2012.

Lovná zvěř /z německého originálu "Wildtierkunde" – z nového rozšířeného vydání z roku 2010/

Ekkerhard Ophoven

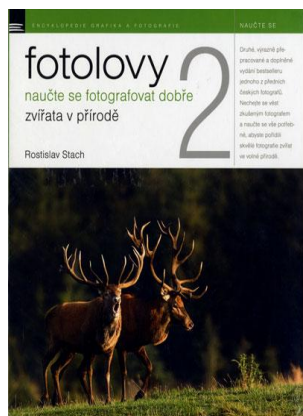

Známý německý publicista připravil pro čtenáře z Německa, Rakouska a Švýcarska přehlednou publikaci o zvěři žijící v uvedených státech. Český překlad knihy je doplněn poznámkami o naší zvěři. Kniha popisuje jednotlivé druhy zvěře, biologii, výskyt, znaky, způsoby lovu a odhad věku zvěře. Celkem uvádí 130 představitelů zvěře, z nichž však značná část podle našeho zákona o myslivosti mezi zvěř nepatří nebo u nás ani nežije. Stručný a přehledný text je doplněn barevnými fotografiemi, pérovkami stopních drah, otisků stop apod.

Vydalo Nakladatelství Slovart, s.r.o., Praha, 2011.

Fotolovy 2 - naučte se fotografovat dobře zvířata v přírodě /encyklopedie grafika a fotografie/

Rostislav Stach

Fotografování zvířat v přírodě vyžaduje mnohem více než jenom stisknout spoušť fotoaparátu. Vedle nezbytného technického vybavení je potřeba také vědět, kde a jak můžete zvěř v přírodě najít, jak se k ní přiblížit, měli byste znát alespoň něco málo o zvycích fotografované zvěře a vědět, kdy je pro fotografování vhodná doba. Již druhé, výrazně přepracované a doplněné vydání knihy profesionálního fotografa Rostislava Stacha vám bude při fotografování zvěře zasvěceným průvodcem. Rady a doporučení, které zde najdete, jsou doplněny desítkami fotografií, které nadchnou nejen zájemce o fotografii, ale také všechny milovníky přírody. Cenné na publikaci je, že naprostá většina snímků pochází z prostředí, které je nám

blízké a dostupné. Kniha však obsahuje i části, které se věnují fotografování exotických zvířat v nejznámějších národních parcích Ameriky a Afriky. Každý snímek je doplněn detailními technickými informacemi o použité technice i nastavení expozice. Fotografie v knize ale nejsou pouhým doprovodem textové části - pokud vás fotografování v přírodě skutečně zajímá, je potřeba, abyste snímkům věnovali více než jen zběžnou pozornost. Snažte se představit si, jak byste si pořízení takové fotografie připravili, jak byste fotografovali, a pokuste se ji napodobit. Podaří-li se vám to, jste na dobré cestě k vlastním skvělým fotografiím.

Vydal ZONER software, a.s., Brno, 2011. Druhé, výrazně přepracované a doplněné vydání (první vydání: rok 2007).

Jiří Uhř

Seznam nově zakoupených norem k datu 6. 12. 2013

- ČSN EN ISO 16119-1 Třídící znak: 470410 Zemědělské a lesnické stroje - Environmentální požadavky pro postřikovače - Část 1: Obecně Vydána: 1.10.2013
- ČSN EN ISO 16119-2 Třídící znak: 470410 Zemědělské a lesnické stroje - Environmentální požadavky pro postřikovače - Část 2: Postřikovače s vodorovným postřikovacím rámem (plošné) Vydána: 1.10.2013
- ČSN EN ISO 16119-3 Třídící znak: 470410 Zemědělské a lesnické stroje - Environmentální požadavky pro postřikovače - Část 3: Postřikovače pro keřové a stromové kultury (pro prostorové kultury) Vydána: 1.10.2013
- ČSN EN 335 Třídící znak: 490080 Trvanlivost dřeva a materiálů na bázi dřeva - Třídy použití: definice, aplikace na rostlé dřevo a na výrobky na bázi dřeva Vydána: 1.9.2013
- ČSN EN 1807-1 Třídící znak: 496125 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Pásové pily - Část 1: Stolové pásové pily a rozmítací pásové pily Vydána: 1.10.2013
- ČSN EN 1807-2 Třídící znak: 496125 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Pásové pily - Část 2: Kmenové pásové pily Vydána: 1.10.2013
- ČSN EN 1870-18 Třídící znak: 496130 Bezpečnost dřevozpracujících strojů - Kotoučové pily - Část 18: Formátovací kotoučové pily Vydána: 1.10.2013

Ivo Šlesinger